

Carnet de route citoyen

Atelier d'orientation citoyenne

Version : Ukrainien—2023

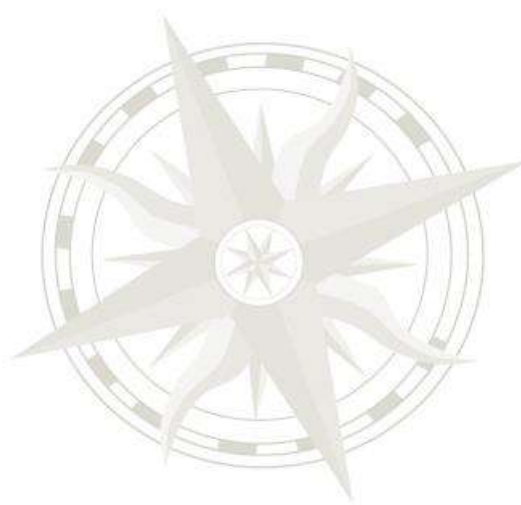

AUX CENTRES RÉGIONAUX D'INTÉGRATION

DISPOSITIF DE CONCERTATION ET D'APPUI

www.discri.be

Слова подяки (remerciements)	3
Житло (logement).....	4
Медицина (soins de santé).....	14
Робота (travail).....	24
Комуна та CPAS (commune et CPAS)	32
Сміття: сортування та плата за вивезення (taxe et tri des déchets)	38
Процедури для отримання дозволу на перебування в країні (procédures)	40
Банк (banque)	52

Слова подяки—Remerciements

Ont contribué à l'élaboration du Carnet de route citoyen :

Les Centres Régionaux pour l'intégration

Le Sétis wallon pour les traductions

L'asbl Cap Migrants de Liège

L'asbl Harmonie de Mons

Nos remerciements s'adressent spécialement à :

Florin Mircea Patru, stagiaire au Ce·R·A·I·C., pour sa gracieuse traduction en roumain et Steluta POPA pour la mise à jour en 2021

Aurica USCOV et Inga GELIASHVILI de l'asbl Harmonie, pour leur relecture en russe

Catherine HENROTTE de l'asbl Cap Migrants pour sa contribution à la fiche contrat de travail

Les équipes des CRI et, en particulier Valérie MAUGUIT et Sophie GARAICOCHA du CRIPEL, Angelica FERULLO du CRIC, Pina LATTUCA, Anne De Vleeschouwer et Claude GIOVANARDI du Ce·R·A·I·C., Daniel MARTIN, François MAWET, Khalissa EL ABBADI et Inès TAMAZARTI du CRVI

Conception et relecture

Шукати приватне **житло** для оренди непросто, зокрема у деяких містах, де житла не вистачає або воно дороге. Умови для отримання **соціального житла** суворі, а черги здебільшого дуже великі... Тож отримати житло це справа нелегка!

Щоб знайти житло, дотримуйтеся таких рекомендацій:

- прогулюйтесь різними районами у пошуку **оголошень**, розмовляйте з мешканцями району,
- переглядайте **оголошення** в газетах та в інтернеті,
- зареєструйтесь у **Соціальній агенції нерухомості**/Agence Immobilière Sociale або в Асоціації зі сприяння в отриманні доступу до житла/ Association de Promotion du Logement (для цього потрібно відповідати певним умовам),
- зареєструйтесь в **компанії з соціального житла**/société de logement social або у Фонді багатодітних сімей/Fonds des familles nombreuses (для цього потрібно відповідати певним умовам).

Дім (maison) - це окрема будівля призначена для проживання однієї сім'ї.

Квартира (appartement) - це впорядкована сукупність кімнат, розташована в багатоквартирному будинку. В середньому доступна площа становить від 40 м² до 100 м².

Дворівнева квартира (duplex) - це житло, що має два поверхи з'єднані всередині сходами.

Студія (studio) - це маленька квартира. Вона складається лише з однієї основної кімнати та, здебільшого, має окрему ванну та кухню.

Кот - це студентська кімната. В деяких студентських кімнатах не дозволяється процедура встановлення свого постійного місця проживання, а отже неможливо отримати реєстрацію. Це важливе питання, яке потрібно ставити власникам.

Оголошення часто не містять повної інформації і їх складно читати через велику кількість скорочень. Їх можна знайти в рубриках: «Appartements à louer (Оренда квартир)» або «Kots et studios à louer (Оренда студентських кімнат та студій)». Ось кілька визначень, щоб не заплутатись.

App. = appartement

Gd/Gde = grand/grande

Plac. = placard

C.C. = chambre à coucher

Hres de vis. = heure de visite

Prox.ctr. = à proximité du centre

Ch. = chambre

Imméd. = immédiatement

Poss. = possibilité

Chauff./ Chf. = chauffage

Indiv. = individuel

Pt. = petit

Chauff.C. = chauffage central

Jar. = jardin

Px, Prx = prix

Chde = chaude

Lib. = libre

Rem. A nf = remis à neuf

Chg.Compr. = charges comprises

Liv. = living

Rez/Rdch = rez-de-chaussée

Cuis. = cuisine

Mais. = maison

Sàm = salle à manger

Cuis.Eq. : cuisine équipée

Dch. = douche

Maz. = mazout

Sdb = salle de bain

Ds = dans

Mblé ent = meublé entièrement

Stud. = studio

El. = électricité

Mens. = mensuel

Tél. = téléphone

Eq. = équipé

Mod. = moderne

Terr. = terrasse

Et. = étage

Parlph = parlophone

Tp. Pl = tapis plain

F.O. = feu ouvert

Pces = pièces

Tt Cft = tout confort

Gar. = garage

Pers. : personne

Wc = toilettes

Приклади:

Appartements Locations

Namur appt 2 ch
cuis.éq.garage terrasse
pour couple pas
d'animaux 445€ + 65€
prov.chauff. 0496/416.787

Kots/studio à louer

Liège à louer spacieux
studio appart meublé tt
confort calme, état neuf,
Prox.ctr 550 € + Chg
04/375.32.16

Деякі корисні сайти:

www.immoweb.be

www.vlan.be

www.jannonce.be

www.pap.be

www.immozoom.be

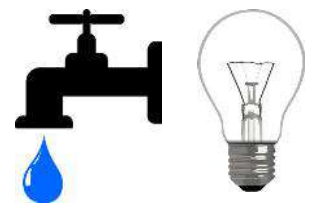

Договір оренди необхідний. Він обов'язково містить інформацію про особу **власника** житла (орендодавця) та **мешканця** (орендаря), дату початку дії договору, призначення орендованого об'єкта нерухомості та розмір **орендної плати**. Договір оренди має бути зареєстрований власником у відповідному адміністративному органі. Його потрібно уважно прочитати перед тим, як підписувати, адже, щойно він буде підписаний, він матиме **законну силу**.

Договір оренди може мати **визначений або невизначений термін дії**. У випадку розірвання договору, власник та орендар мають дотримуватись умов, визначених договором (термін, в який потрібно попередити іншу сторону, письмова згода тощо...). Отже, ви маєте вчасно попередити власника про намір переїхати (часто ідеться про попередження за три місяці або за певних умов) **рекомендованим листом**, відправленим поштою (ви отримаєте документ, який підтверджує, що ваш лист справді було надіслано певної дати).

Власник повинен вказати **вартість оренди та комунальних послуг** в місцях спільного користування (наприклад, освітлення в під'їзді, ліфт, прибирання на сходах...). До орендної плати додаються поточні комунальні послуги: опалення, електроенергія, вода... В деяких випадках орендна плата включає єдину встановлену вартість комунальних послуг (їхня вартість тоді входить до орендної плати, якими б не були реальні витрати), або авансову оплату комунальних послуг (це аванс, відносно якого власник буде здійснювати уточнений розрахунок за квартал або за рік відповідно до реального споживання).

Орендна плата здебільшого сплачується щомісяця. Вона не може змінюватись під час дії договору оренди, якщо це не передбачено договором.

Акт про стан приміщення

Акт про стан приміщення при заселенні - це документ, який з точністю точно описує стан, в якому знаходиться житло перед тим, як ви туди заселяєтесь: в ньому потрібно зазначити всі дефекти та виявлені проблеми. Власник має показати, що житло відповідає вимогам безпеки та придатності до проживання. Орендар відповідає за шкоду, яку він може заподіяти під час оренди, але акт про стан приміщення гарантує, що на нього не буде покладена відповідальність за пошкодження, заподіяні раніше і зафіксовані в акті.

Акт про стан приміщення при заселенні має бути оформлений, як додаток до договору оренди. Щоб акт був дійсним, його мають складати в присутності **обох сторін**, за допомогою експерта або без. В цьому випадку витрати на експерта розподіляються між власником і орендарем: зверніть увагу, вартість послуг експерта може доходити до 15% від суми орендної плати!

При завершенні оренди, якщо ви завдали шкоди житлу, ви маєте забезпечити ремонт, якщо не йдеться про «нормальне» зношення. Якщо ви цього не зробите, власник може використати повністю або частково **гарантійний депозит оренди**, щоб провести цей ремонт.

Гарантійний депозит оренди (застава)

Майже завжди від орендаря вимагається внести гарантійний депозит, в розмірі вартості одного, двох або трьох місяців оренди. Це може бути сума, яка сплачується власнику або **застава**, що кладеться на заблокований рахунок у банку на ім'я орендаря (варіант, який ми наполегливо рекомендуємо щоб уникнути непорозумінь чи шахрайства).

Як на це вказує назва, ця сума слугує гарантією для власника на випадок, якщо орендар пошкодить житло. Ці кошти вам повертаються наприкінці оренди, якщо акт про стан приміщення при виселенні засвідчує, що це житло дійсно відновлене до стану, в якому ви його отримали. Проте **гарантійний депозит оренди** в жодному випадку не може використовуватись для погашення несплаченої орендної плати.

Ви можете попросити CPAS за місцем проживання сплатити за вас орендну плату за перший місяць та суму вашого гарантійного депозиту оренди авансом: якщо ваш запит буде погоджено, ви будете відшкодовувати ці платежі відповідно до графіка виплат, який вам запропонують. Також існують фонди гарантійних депозитів оренди (fonds de garantie locative) або органи соціального кредитування (organismes de crédit social), які можна залучити до фінансування. За потреби детальніше дізнайтесь про цю можливість.

Ви також можете попросити про можливість вносити гарантійний депозит оренди частинами, кількома щомісячними платежами на заблокований рахунок.

Допомога у зв'язку з переїздом та для оплати орендної плати (ADEL)

Це фінансова допомога, яку надає Валлонський регіон орендарю, що змушений покинути непридатне для проживання житло щоб оселитись у житлі, придатному для проживання. Ця допомога також може бути надана особі, яка не мала житла, коли у неї житло з'являється. Ця допомога передбачає одноразову виплату на переїзд, до якої додається щомісячна допомога для компенсації збільшення витрат на оренду (не більше 100 євро на місяць плюс 20% на кожну дитину, що перебуває на утриманні).

La Louvière, le 25 août 20..

Monsieur (Madame) X (le nom du propriétaire),

Par la présente, je désire résilier le bail que j'ai signé le 1er janvier 20.. pour la location du studio situé :

Rue St Joseph, 21
7100 Trivières
Studio du 2e étage

Je m'engage à quitter les lieux pour le **31 décembre 20..**

Merci de me contacter rapidement pour fixer un rendez-vous sur place, à votre meilleure convenance. Nous pourrions établir ensemble l'état des lieux et envisager les modalités de remboursement de la caution versée lors de mon entrée dans le logement.

Je vous prie de bien vouloir me signifier votre accord par retour de courrier.

En vous remerciant pour votre aimable collaboration pendant ces années, je vous prie de recevoir, Monsieur (Madame), l'expression de mes salutations distinguées.

M. Dupont

(signature)

У випадку проблеми

Якщо орендар не сплачує орендну плату, власник може попросити мирового суддю (juge de paix) розірвати договір. У деяких випадках орендаря можуть виселити з орендованого житла.

Цивільний кодекс передбачає, що власник забезпечує структурний, капітальний ремонт, який дозволяє підтримувати житло у стані необхідному для того, щоб воно могло здаватись в оренду: тобто він займається «великими» ремонтними роботами. Орендар забезпечує дрібний ремонт та обслуговування житла під час всієї тривалості оренди (наприклад, очищення димоходу, чистка котла або бойлера...).

Власник не може заходити до житла без дозволу орендаря, окрім необхідності термінового ремонту.

Більшість договорів оренди вимагають від орендаря застрахувати орендоване житло на випадок пожежі. У будь-якому випадку це наполегливо рекомендується.

У випадку серйозних проблем з непридатністю до проживання, орендар може звернутись до Служби громадської безпеки та гігієни (Service de sécurité et de salubrité publique) своєї комуни або Валлонського регіону.

Дискримінація в сфері житла заборонена та переслідується за законом. Проте цього не достатньо, щоб викоренити стереотипи і упередження, характерні для певного способу мислення. Тож варто підготуватись заздалегідь до таких ситуацій.

Якщо випадок дискримінації доведено, на це можна поскаржитись. **UNIA** - це незалежна державна служба, чиє завдання відповідно до законодавства - обстоювати рівність та боротись проти дискримінації. Вона може діяти від імені особи, яку піддали дискримінації. У випадку проблеми ви можете отримати консультацію в цьому органі: безкоштовна гаряча лінія за номером 0800/12 800 або на сайті unia.be

Валлонська державна житлова компанія (Société Wallonne du Logement) здійснює управління компаніями з будівництва житла в державному секторі, до яких ви можете подати свою кандидатуру, якщо відповідаєте деяким критеріям (якщо ви не є власником житла і маєте невисокий дохід).

Ви можете подати свою кандидатуру тільки в одну з таких житлових компаній. Заповнення єдиної форми дозволяє вам поширити дію вашої заявки на інші комуни. Реєстр кандидатур є централізованим і роботу з ним суворо регламентує Житловий кодекс Валлонського регіону, який визначає перелік критеріїв та пріоритетів.

Щоб зареєструватись, заповніть **реєстраційну форму** і доповніть її необхідними документами: довідка з податкової служби (avertissement-extrait de rôle des impôts), довідка про склад сім'ї з історією за три останні роки, документ, що підтверджує нинішній оподатковуваний дохід, довідка про отримання сімейної допомоги (виплат на дітей).

Попри досить великий житловий фонд, забезпечити **соціальним житлом** усіх вкрай складно, через дуже велику кількість запитів. Списки очікування часто є дуже довгими: тож, потрібно озброїтись терпінням.

Це громадська організація (асоціація), яка сприяє доступу до житла, пропонуючи послуги та гарантії як власникам, так і орендарям. Вона також слугує посередником між власниками, які хочуть мати впевненість, та орендарями з низьким доходом. Вона пропонує персоналізований супровід кожному кандидату на оренду.

Щоб зареєструватись в такій асоціації потрібно відповідати умовам доходу та надати необхідні документи: довідку про доходи, копію ID-картки, довідку про склад сім'ї, довідку про несудимість.

Сайт Валлонської державної житлової компанії (Société Wallonne du Logement):

 www.swl.be

Щоб знайти інформацію про купівлю, оренду і допомогу з житлом у Валлонії

 www.wallonie.be/fr/vivre-en-wallonie/habitat-et-energie

Важливо вибрати одного **лікаря-терапевта**, якому ви довіряєте і який працює неподалік від вас: він стане вашим «сімейним лікарем» і вестиме ваше медичне досьє.

Рекомендуємо вам відкрити у нього так зване **Загальне медичне досьє** (Dossier Médical Global, DMG), що дозволяє до мінімуму скоротити для вас вартість його послуг. Саме цей лікар направлятиме вас за потреби до вузькопрофільних спеціалістів.

Якщо у вас є знайомі, які проживають в цьому ж районі, спитайте поради у них.

Якщо ви нікого тут не знаєте, подивіться телефонний довідник своєї коуни на літеру D (як «docteur»), або пошукайте в інтернеті.

Для консультацій, ви маєте приходити до кабінету лікаря в його робочі години, або, якщо ви не в змозі пересуватись, попросіть його про огляд у вас вдома (за додаткову оплату).

Загалом, кожен лікар організовує **консультації** в конкретні години, або приймає пацієнтів за записом.

Тільки у випадку потреби у невідкладній допомозі у вихідні дні та вночі, ви можете звернутись до **чергового лікаря** або прийти до **чергового медичного пункту**.

Зателефонуйте за номером 1733, щоб дізнатись, куди саме потрібно прийти. Прізвища чергових лікарів також друкуються в регіональній газеті, яка приходить щотижня у вашу поштову скриньку, так само, як телефони швидкої, рятувальних служб тощо... Ви маєте знати, що вартість консультації в такому випадку буде вищою.

Інформація про **чергові аптеки** також публікується в газетах та на сайті www.pharmacie.be, а також вивішується на вітринах всіх аптек.. Ліки в чергових аптеках доступні тільки за рецептом лікаря, який

Gardes

Pharmacies de garde

Pour connaître la pharmacie de garde la plus proche de votre position actuelle.

Pharmacie du Grand Pré Rue du Champ, 40	099/25.876
Pharmacie Lorraine Rue de la Charrette, 68	099/35.122
Pharmacie Evangeur Rue de la Forge, 215	099/36.108

підтверджує невідкладну потребу в них.

Тільки у випадку крайньої терміновості, ви можете звернутись одразу до лікарні. Відділення невідкладної допомоги відкрите там цілодобово щодня.

Сімейний лікар - це надійна людина, якій ви довіряєте, яка скеровує ваше лікування та забезпечує нагляд над ним. Якщо ви звертаєтесь до вузького спеціаліста, краще потім перевіряти у свого сімейного лікаря, чи лікування привільно проходить. Наприклад, педіатр може призначити вашій дитині аналіз крові: в цьому випадку ви самі маєте потурбуватись про те, щоб вам призначили час, а також попросити, щоб результати аналізу відправили і педіатру, і сімейному лікарю. Відповідно, на кожному етапі ви можете розраховувати на те, що ваш сімейний лікар стежить за ходом вашого лікування.

Це місце, де ви можете знайти всі базові медичні служби: лікар, медсестра, гінеколог, кінезітерапевт (фізіотерапевт)... іноді соціальний асистент, психолог, дієтолог... Центр первинної медичної допомоги може також виконувати дрібні хірургічні втручання.

Будь-яка особа, що має оплачену медичну страховку та проживає в даній комуні, може зареєструватись в центрі первинної медичної допомоги. Від моменту реєстрації всі консультації в цьому центрі для вас повністю безкоштовні незалежно від кількості візитів, за умови, що ви відмовитесь від відвідування інших лікарів (крім вихідних днів та невідкладних випадків).

Якщо вас не оплачена медична страховка, центр первинної медичної допомоги може допомогти вам заповнити необхідні документи або попросити CPAS взяти на себе витрати на невідкладну медичну допомогу. Центри первинної медичної допомоги також пропонують різні види соціальної підтримки, такі як інформаційні зустрічі, групи підтримки тощо...

Щоб знайти найближчий центр первинної медичної допомоги, скористайтесь сайтом maisonmedicale.org, або пошукайте в телефонному довіднику в рубриках «Maison médicale», «Centre de santé» або «Collectif de santé».

Планування сім'ї

Центри планування сім'ї у повній конфіденційності приймають людей, яким потрібні консультації або лікування в сфері статевого життя, вагітності, сімейного життя чи особистих стосунків. В цих центрах працюють **чергові кабінети** без попереднього запису, в яких людей направляють залежно від потреби на медичні, психологічні, юридичні або соціальні консультації.

Щоб знайти центр планування сім'ї неподалік від дому, зайдіть на сайт planning-familial.be або loveattitude.be

Служби ментального здоров'я (SSM)

Служби ментального здоров'я (Services de santé mentale, SSM) приймають будь-яких осіб (дітей, підлітків, дорослих і літніх людей), які опинились в складній ситуації через труднощі ментального характеру (труднощі у подружньому або сімейному житті, сім'ї, школі, проблеми з тривожністю, депресія...). Вони пропонують консультації з психіатрії, дитячої психіатрії, психології, логопедії та психомоторики. Ці консультації оплачує страхова компанія, CPAS або Fedasil.

Знайти службу ментального здоров'я можна на сайті cresam.be або запитати у свого сімейного лікаря.

Особа, яка нелегально перебуває на території країни, може отримати лікування, за умови, що лікар засвідчить потребу в цьому, надавши довідку про необхідність невідкладного лікування.

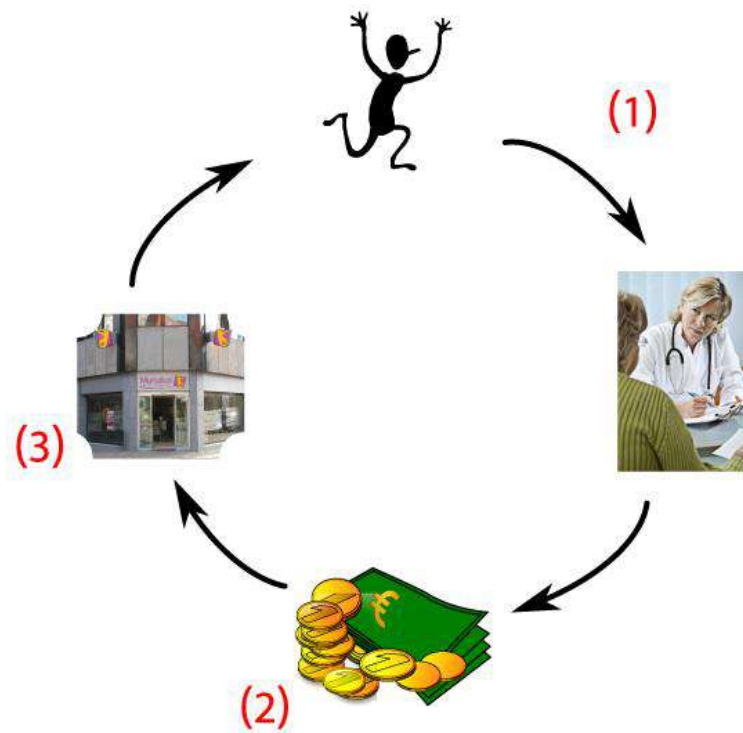
В цьому випадку потрібно подати запит до CPAS. CPAS може видати талони на медичне обслуговування або на отримання ліків в аптеці. Якщо ідеться про лікування в лікарні, CPAS також може надати документ, який називається «réquisitoire» (це гарантія від CPAS, що він оплатить лікування). В деяких невідкладних випадках, коли є необхідність, соціальна служба лікарні може напряду зв'язатись із CPAS.

Медична страхова компанія - це орган, що управляє коштами, які сплачують громадяни, що працюють, щоб фінансувати систему охорони здоров'я. Отже ідеться про фінансову солідарність усіх, що дозволяє кожному лікуватись за доступною ціною: гроші вираховуються напямую із зарплат або доходів.

Існує багато страхових об'єднань, які пропонують одні й ті самі послуги з деякими відмінностями: mutualité chrétienne, mutualité socialiste, mutualité libérale, mutualité professionnelle, mutualité neutre. СААМІ (допоміжна каса страхування на випадок хвороби та інвалідності) - це державна інституція, яка виконує такі самі завдання, що й інші страхові об'єднання. Ви можете обирати залежно від вашого місця проживання та ваших філософських поглядів.

Приклад: (1) Я захворів та телефоную лікарю. (2) Я оплачую консультацію. (3) Я іду до страхової компанії, яка відшкодовує мені витрати.

Вартість консультації = +/- 25 €

Реєстрація в медичній страховій компанії

Коли ви маєте посвідку на проживання в країні, термін якої перевищує три місяці, ви можете зареєструватись у медичній страховій компанії. Ви ідете до страхової компанії зі своїми документами, що посвідчують особу.

Там ви заповнюєте **реєстраційну форму** і надаєте **документи, які вимагаються**: копію ID-картки, заява, яку можна взяти в адміністрації комуни, довідку від комуни, що підтверджує ваше місце проживання, довідку від CPAS, якщо ви отримуєте допомогу...

Обов'язковий річний внесок

Ви сплачуєте обов'язковий **внесок**, який варіюється залежно від страхової компанії (приблизно від 10 €/рік в СААМІ до 100 €/рік). Тоді ви стаєте **застрахованою особою**, а також маєте страховку для осіб, що знаходяться у вас на утриманні (чоловік/дружина, діти...). Страхові компанії також пропонують перелік бонусів, за умови сплати додаткових внесків. З 1-го січня 2012 року цей додатковий внесок є обов'язковим в усіх страхових компаніях, крім СААМІ.

ІМ = Пільгове відшкодування (Intervention Majorée)

Якщо ви фінансово залежите від CPAS, ви автоматично користуєтесь пільговим відшкодуванням (Intervention Majorée, ІМ). Консультації лікаря, ліки та громадський транспорт (потяги, автобуси, трамваї та метро) для вас будуть дешевшими. Також цей статус передбачає знижки на деякі види дозвілля, наприклад басейн.

Маючи пільгове відшкодування, ви можете попросити, щоб до вас застосовувався принцип оплати третьою стороною. Принцип оплати третьою стороною - це можливість не сплачувати авансом повну вартість деяких послуг: ви сплачуєте лише вашу частку оплати (ваш обов'язковий особистий внесок), а страхова компанія відшкодовує лікарю на пряму решту вартості послуги.

Якщо ваша сім'я має невисокий дохід, ви можете зробити запит на отримання пільгового відшкодування (Intervention Majorée, IM).

Щоб подати запит на пільгове відшкодування, потрібно заповнити заяву, яку підписують всі члени вашої сім'ї, та надати документ від податкової служби (avertissement-extrait de rôle de l'impôt) за попередній рік.

Страхування на випадок госпіталізації

Перебування в **лікарні** може коштувати дуже дорого, навіть, якщо у вас є страховка. Саме тому існує **страхування на випадок госпіталізації**, що гарантовано покриває всі витрати. Вартість цієї страховки варіюється в залежності від медичної страхової компанії.

Зареєструвавшись у медичній страховій компанії, ви отримуєте важливі адміністративні документи.

Членська книжка (існує в деяких страхових компаніях)

Ця книжка є доповненням до вашої соціальної ID-картки (carte d'identité sociale). Там містяться такі дані:

- прізвища, імена, дати народження і сімейний стан застрахованої особи та осіб, що перебувають на її утриманні;
- номери реєстрації в медичній страховій компанії;
- бланк сповіщення про зміну адреси або статусу, щоб інформувати страхову компанію про будь-яку таку зміну;
- корисна інформація, як, наприклад, години роботи чергових кабінетів, службові номери телефонів тощо...

Наліпки

Ви також отримуєте **наліпки** (vignettes), на яких зазначені ваші дані. Вони доповнюють вашу соціальну ID-картку та вимагаються для більшості медичних послуг (консультація в лікарні, забір крові на аналіз, відшкодування за довідкою про лікування...).

ТОЖ ВИ МАЄТЕ ЗАВЖДИ НОСИТИ ЦІ НАЛІПКИ З СОБОЮ В ГАМАНЦІ.

Довідка про надане лікування

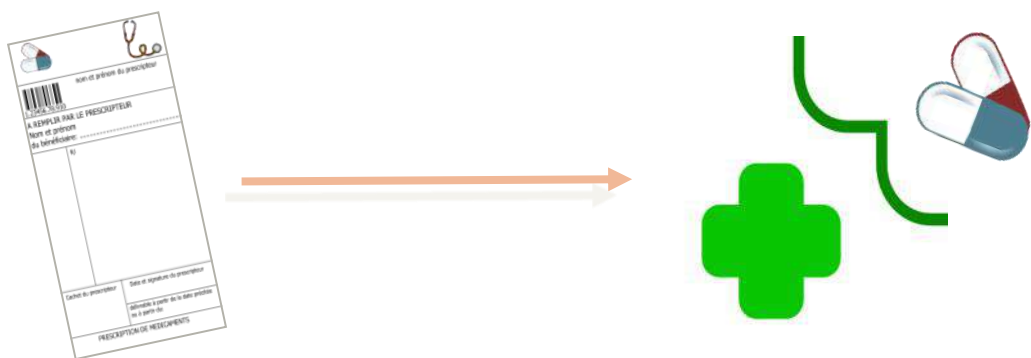
При оплаті **консультації** вам іноді видають паперову **довідку про надане лікування**, що є документом про оплату. На цю довідку потрібно наліпити **наліпку** і занести її до **медичної страхової компанії**, яка відшкодовує вам частину витрат. Також ваш лікар може надіслати цю довідку до медичної страхової компанії **напрямку електронним повідомленням**.

УВАГА: Не всі медичні витрати будуть відшкодовані в повному обсязі.

Призначення медикаментів

Коли **лікар** призначає вам **ліки**, він виписує **рецепт** (призначення ліків). Його потрібно показати в **аптеці**.

Тоді ви сплачуєте **напрямку** лише частину вартості ліків. Проте вартість деяких ліків, які називаються «ліками для комфорту», не відшкодовуються.

Пошук роботи ви можете вести самостійно. Проте спілкування та знання місцевих культурних особливостей відіграють в цьому дуже важливу роль. Тож перед тим, як почати шукати роботу, буде корисно добре підготуватись: мати всі необхідні якості не достатньо, потрібно вміти показати це в найкращому світлі та подати в тій формі, якої очікує **роботодавець**. Для цього існують спеціальні служби, які можуть вам допомогти.

Питання, на які варто відповісти:

	ТАК	НІ	
Чи можу я підготувати всі необхідні документи ?			Документи, потрібні для досьє кандидата на посаду : визнання еквівалентності диплому, атестат, сертифікат про навчання, довідки та свідоцтва, реєстрація в службі зайнятості...
Чи можу я чітко описати свій професійний проєкт та свої компетенції ?			Я проходжу Оцінювання рівня кваліфікації (bilan de compétences), наприклад у FOREM (служба зайнятості), в органі соціально-професійної інтеграції, або в Регіональному центрі інтеграції тощо...
Чи є у мене хороше резюме (CV) та хороший мотиваційний лист ? Які мої переваги, знання, навички ? Чи вони відповідають потребам роботодавця?			
Чи я шукаю роботу самостійно ? Чи маю я достатньо інформації, щоб вирішувати, наприклад, чи мені потрібно надсилати резюме з власної ініціативи , чи відповідати на оголошення? Чи знаю я, де шукати вакансії ?			Я звертаюсь по консультацію до FOREM, до місцевого центру соціально-культурної взаємодії (maison de quartier), до органу соціально-професійної інтеграції... Або беру участь в майстер-класі з пошуку роботи.
Чи маю я досвід проходження співбесіди ? Що я говоритиму на співбесіді? Як я представлятиму себе?			Я звертаюсь по консультацію до організації, яка пропонує індивідуальний супровід у пошуку роботи - jobcoaching , або проходжу майстер-клас з пошуку роботи (atelier de recherche d'emploi).

FOREM - це державна служба зайнятості та професійного навчання у Валлонії. У FOREM ви реєструєтесь, як шукач роботи. На сайті www.leforem.be, ви можете використовувати різні онлайн сервіси: вакансії, навчання, інформація про професії, виставки вакансій... Коли ви шукаєте роботу, консультанти стежать за вашим досьє і можуть вас скеровувати.

В якості шукача роботи ви маєте дотримуватись певних обов'язків, зокрема обов'язку активно шукати роботу. Якщо ви отримуєте запрошення на співбесіду, ви зобов'язані на неї прийти. Стежте за тим, щоб зберігати підтвердження всіх ваших дій, та інформуйте свого консультанта про будь-яку зміну вашої ситуації.

Інший канал, який вважається дуже ефективним для пошуку роботи - це мережа особистих зв'язків, яку ви створюєте навколо себе. Вважається, що велика частина можливостей з працевлаштування надходить шляхом «сарафанного радіо»: знайомі, друзі, родичі часто є цінними союзниками. Багато роботодавців мають схильність довіряти особистим рекомендаціям.

Отже, вибудовування стосунків довіри з людьми має стати одним з пріоритетів серед стратегій інтеграції.

Агенції з тимчасового працевлаштування (agences d'intérim) також є дуже важливим учасником в працевлаштуванні для деяких сфер діяльності. У Валлонському регіоні представлено багато десятків бельгійських агенцій. Тимчасового працівника наймає агенція з тимчасового працевлаштування за рахунок роботодавця, якому потрібна тимчасова робоча сила. Цей вид працевлаштування регулюється законодавством і тимчасовий працівник має такі самі права, що і інші працівники щодо пенсії, відпусток, медичного страхування...

Деякі агенції обізнані в питаннях, пов'язаних з культурним різноманіттям.

Оголошення, які публікуються в газетах, в безкоштовній пресі та в інтернеті також є класичним способом шукати роботу.

При цьому оголошення потрібно читати дуже уважно, щоб виявляти неофіційну роботу або шахрайство. Наприклад, не погоджуйтесь на зустрічі в готелі... З цієї точки зору краще шукати в спеціалізованій пресі та публікаціях FOREM.

Коли ви добре визначили свій профіль, свій професійний проєкт та свої компетенції, ви можете обирати **роботодавців** та надсилати їм **резюме з власної ініціативи**. Якщо ваш пошук та комунікація чітко спрямовані, ця стратегія вважається однією з найефективніших.

Зрештою, супровід для вибудовування правильної стратегії пошуку роботи пропонують численні **органів соціально-професійної інтеграції (OISP)**, різні асоціації, місцеві центри соціально-культурної взаємодії (maisons de quartier) та місцеві агенції соціально-економічного розвитку (régies de quartiers). Якщо ви не володієте складною технологією пошуку роботи, обов'язково звертайтеся до цих структур.

Визнання еквівалентності дипломів

Для більшості іноземних дипломів, необхідно проводити процедуру визнання еквівалентності диплому в **Службі визнання еквівалентності дипломів Французької мовної спільноти** (Service des Équivalences de la Communauté française).

Зверніть увагу, процедура визнання еквівалентності диплому є тривалою та вимагає підготовки детального досьє, що відповідає конкретним вимогам.

Корисне посилання: www.equivalences.cfwb.be **02/690 86 86**

Дискримінація в сфері працевлаштування заборонена та переслідується за законом. Проте цього не достатньо, щоб викоренити стереотипи і упередження, які є характерними для певного способу мислення.. Тож буде обережно/розважливо/мудро підготуватись до зустрічі з такими ситуаціями.

Тож варто підготуватись заздалегідь до таких ситуацій. UNIA - це незалежна державна служба, чіє завдання відповідно до законодавства - обстоювати рівність та боротись проти дискримінації.

Вона може діяти від імені особи, яку піддали дискримінації. У випадку проблеми ви можете отримати консультацію в цьому органі: безкоштовна гаряча лінія за номером 0800/12 800 або на сайті unia.be

У Бельгії залежно від галузі **трудове законодавство** відрізняється. Загалом виділяють приватний і державний сектори, а також торговельний і не торговельний. При цьому кожен сектор (наприклад сектор будівництва) регулюється «паритетною комісією», яка визначає умови праці.

Робота передбачає **трудовий договір**. Це юридичне зобов'язання, яке регулює відносини між щонайменше двома сторонами і передбачає **права та обов'язки** сторін. Сторони зазвичай називають «**роботодавець**» та «**працівник**» (або «найманий працівник»).

Трудовий договір визначає обов'язки сторін (робочий розклад, завдання, заробітна плата, відпустка,...).

Роботодавець та працівник повинні ставитись одне до одного з повагою. Вони зобов'язані дотримуватись правил пристойності та етики під час виконання договору.

Існують **різні типи договорів**: для повної зайнятості, для часткової зайнятості, для заміни, для тимчасової роботи (роботодавцем виступає агенція з тимчасового працевлаштування), на визначений термін (**CDD** = дати початку та завершення договору вказані), на невизначений термін (**CDI** = тривалість дії договору не уточнюється)...

Коли роботодавець або працівник бажає розірвати трудовий договір, законодавством передбачено період **для попередження** про це: необхідно дотриматись мінімального терміну для повідомлення перед тим, як звільнитись. Цей термін, якого необхідно дотримуватись, відрізняється залежно від ситуації та типу договору.

Тож завжди потрібно переконатись, що ви підписуєте трудовий договір оформлений належним чином. Якщо ви робите це вперше або маєте сумніви, зверніться по пораду до **профспілки**, яка захищає інтереси працівників, до **FOREM** або до однієї з **соціальних служб**.

Дозвіл на роботу

Крім усього вищезгаданого, прийом на роботу іноземців регулюється законом від 30 квітня 1999 року та королівським указом від 9 червня 1999 року (в тому, що стосується найманих працівників). Законодавство у сфері доступу до ринку праці іноземних громадян, як законодавство щодо отримання дозволу на перебування в країні є складним.

З 2019 року на вашій посвідці на проживання вказується, чи маєте ви право працювати, чи ні.

Якщо ви маєте право працювати, на вашій посвідці на проживання вказано:

- «Marché du travail : Accès limité» («Ринок праці: обмежений доступ»): це означає, що ви маєте право працювати на одній посаді у одного роботодавця, того, який отримав дозвіл найняти вас, коли ви робили запит на отримання єдиного дозволу на перебування та на роботу (permis unique).

АБО

- «Marché du travail: Accès illimité» («Ринок праці: необмежений доступ»): ви маєте право працювати у будь-якого роботодавця на будь-якій найманій посаді. Для цього не потрібно виконувати жодної додаткової процедури.

Якщо ви не маєте права працювати, на картці написано «Marché du travail: non» («Ринок праці: ні»).

Корисна адреса

SPW - DG opérationnelle Économie, Emploi et Recherche

Département Emploi et Formation professionnelle

Direction Emploi et Permis de travail

Place de Wallonie, 1 – bâtiment 2

5100 Jambes

Щоб здійснювати **незалежну трудову діяльність** (працювати на себе), будь-яка особа, що не має бельгійського громадянства, повинна отримати **дозвіл на професійну діяльність** (carte professionnelle) в єдиному вікні для бізнесу.

Але деякі категорії іноземців від цього звільнені:

- вихідці з 25 країн Європейського союзу та деякі члени їхніх родин, що проживають разом з ними;
- особи, що мають статус біженця та мають посвідку з необмеженим правом проживання;
- чоловік/дружина громадянина Бельгії та деякі члени його сім'ї, які проживають разом з ним;
- чоловік або дружина які допомагають своєму партнеру в його незалежній діяльності;
- особи, що прибувають у відрядження, лектори, журналісти, спортсмени та митці, якщо тривалість їхнього перебування не перевищує три місяці поспіль;
- іноземні студенти, які проходять стажування в рамках свого навчання;
- ...

Крім цього мають бути дотримані і інші **умови**: деякі професії є регламентованими.

Для видів діяльності, які потребують реєстрації в торговельному реєстрі або в реєстрі ремісничих професій, потрібно довести **навички з менеджменту**. За необхідності, ви можете скласти такий іспит при Центральній службі екзаменаційних комісій (Service du Jury central).

Деякі професії вимагають підтвердження **професійних навичок** та/або **дипломів**. Більшість іноземних дипломів потребують визнання **еквівалентності**, а отже потрібно звертатись до **Служби визнання еквівалентності Французької мовної спільноти**.

Мають бути виконані **обов'язкові адміністративні процедури**. Основні процедури:

- Реєстрація у **касі соціально страхування** (caisse d'assurances sociales). Внески сплачуються щоквартально.
- Запит на отримання **номера підприємства** в єдиному вікні для бізнесу.
- Запит на внесення до **торговельного реєстру** (за винятком деяких професій: ліберальні професії, сільгоспвиробники...).
- Декларування діяльності з **ПДВ** (заповнення декларації) та сплата необхідних сум за кожен квартал (за винятком деяких видів діяльності: актори, співаки, манекенники/манекенниці, діджеї, ліберальні професії...).
- Відкриття **спеціального банківського рахунка** для незалежної трудової діяльності.
- Ведення **бухгалтерії у належний спосіб**. Рекомендується звернутись до послуг бухгалтера.
- Реєстрація в **медичній страховій компанії**.
- Сплата **податків** на основі щорічної декларації.

 Корисний сайт: <https://economie.fgov.be/fr/themes/entreprises/creer-une-entreprise/les-conditions-dacces-la>

Неофіційна робота називається **нелегальною зайнятістю**. Це оплачувана діяльність, яка не задекларована при державних органах влади. Таким чином на неї не діють жодні правила взаємної відповідальності, передбачені бельгійським законодавством (податки, соціальні відрахування...), а отже вона карається законом.

Приклад: Сусідка пропонує вам виконати у неї малярні роботи і платить вам 5 євро за годину.

Коли людина працює нелегально, **у неї немає трудового договору**. Так званий роботодавець не виконує своїх зобов'язань в соціальній та податковій сфері. Така робота пов'язана з численними ризиками і може потягти за собою тяжкі наслідки як для роботодавця, так і для працівника.

- Без трудового договору ви ризикуєте не отримати повністю або частково оплату за вашу роботу (наприклад, вам не зарахують понаднормові години). Часто трапляється шахрайство та неприємності!
- Ви не зможете відстояти жодне своє право у сфері соціального забезпечення (непрацездатність, народження дитини, інвалідність, смерть, виплати з безробіття). При нещасному випадку ви жодним чином не захищені. Тож ні страховки, ні можливості оскарження.
- Роботодавець може вимагати від вас, що собі хоче: працювати за заробітну плату нижчу, ніж встановлена законом, працювати довше, ніж дозволяється законом, звільнити вас, коли заманеться...
- Якщо ви отримуєте виплати з безробіття чи від CPAS, вас можуть покарати, відмовити в подальших виплатах або навіть змусити відшкодувати незаконно отриману допомогу.
- Викриття та перевірки відбуваються часто і тягнуть за собою штрафи та інші санкції.

Інспекція з соціального законодавства (Inspection des Lois Sociales) компетентна в сфері трудового права. Вона розглядає зокрема питання оплати праці, дотримання терміну для попередження, тривалість та час роботи. Вона може здійснювати перевірки дотримання трудового законодавства на робочому місці або за власною ініціативою, або реагуючи на скарги.

У випадку проблем, ви можете безкоштовно звернутись до Інспекції з соціального законодавства або у Трудовий суд (Tribunal du travail). Ви також можете звернутись по консультацію до профспілки.

Найближчим до громадянина рівнем влади є **комуна**. У Бельгії їх 589. У Валлонії налічується 262 міста та комуни, вони поділяються на 5 провінцій: Валлонський Брабант, Ено, Льеж, Люксембург та Намюр.

Повноваження комуни стосуються всіх колективних потреб мешканців: підтримка громадського порядку, управління записами громадянського стану та ведення реєстрів населення, шлюбів, підтримання чистоти, CPAS, який управляє соціальною допомогою, громадські роботи, житло, освіта на рівні комуни...

Щодо всіх документів, необхідних для адміністративних процедур, ви звертаєтесь саме до **комунальної адміністрації**. Зокрема саме в комунальній адміністрації ви реєструєте **своє місце проживання**. До вас направлять поліцейського, щоб він перевірів, чи ви дійсно тут проживаєте: на основі його звіту адміністрація комуни видасть вам **свідоцтво про місце проживання**. Цей документ у вас вимагатимуть в рамках багатьох подальших процедур.

Служба у справах іноземців (Service des Étrangers) працює з питаннями у сфері перебування іноземців на території Бельгії. Цей орган не приймає рішень, а виконує розпорядження **Бюро у справах іноземців** (Office des Étrangers).

Саме в комунальній адміністрації ви продовжуєте або поновлюєте свою **посвідку на проживання**, повідомляєте про **зміну адреси** або про **зміни в складі сім'ї**.

Коли ваше місце проживання зареєстроване в комуні, ви можете користуватися послугами, які вона пропонує своєму населенню.

Тож одразу після прибуття ви маєте дізнатись про ці послуги і про адміністративні відділення, куди ви можете звернутись, щоб врегулювати ваше положення.

C.P.A.S. = ДЕРЖАВНИЙ ЦЕНТР СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ

C.P.A.S.

CPAS - це комунальна служба підтримки, яка фінансується з податків громадян, які працюють. Вона організує допомогу людям, що перебувають на території комуни та мають матеріальні, фінансові, соціальні або психологічні труднощі. У Бельгії «будь-яка особа має право на соціальну допомогу; ця допомога має на меті дозволити кожному вести життя, що відповідає людській гідності». Щоб отримати цю допомогу, потрібно відповідати певному переліку критеріїв та надати необхідні документи.

Коли ви звертаєтесь до CPAS, щоб вивчити вашу ситуацію та створити досьє призначається соціальний працівник. Щодо будь-якого запиту на отримання підтримку рішення приймає рада з соціального забезпечення, яка складається з представників, що їх обирає населення. Соціальний працівник представляє ваш запит цій раді і повідомляє вам про рішення.

Як і будь-яка інша адміністративна процедура, процедура надання підтримки регулюється складними та суворими правилами. Перший етап полягає у тому, щоб перевірити, який CPAS є компетентним у вашому випадку. Здебільшого це CPAS комуни, де знаходиться **ваше місце проживання**, але інші критерії теж можуть братись до уваги.

Соціальний працівник є передовім вашою довіреною особою, яка вислуховує вас і намагається відповісти на ваші питання. Важливо розуміти, що не він приймає рішення. Він виступає посередником між користувачем та інстанціями, які приймають рішення.

Зверніть увагу, необхідною умовою для надання вам будь-якої допомоги є місце вашого проживання і дійсна посвідка на проживання. Тож з великою увагою ставтесь до того, щоб заздалегідь оновлювати ваші документи і заздалегідь попереджайте свого соціального працівника про будь-який переїзд, щоб забезпечити передачу вашого досьє до іншого CPAS. Будь-яка зміна у вашому становищі має наслідки для умов надання допомоги.

Крім цього, умовою для надання допомоги у більшості випадків є виконання певного переліку зобов'язань (проходити навчання, активно шукати роботу...). Тож ви маєте дуже сумлінно ставитись до того, щоб виконувати ці зобов'язання та інформувати про це вашого соціального працівника. Допомога від CPAS надається тільки тоді, коли немає іншої можливості забезпечити потреби людини.

Соціальний працівник(-иця) разом з вами вивчає вашу ситуацію та пише письмовий звіт.

Запити на отримання допомоги можуть бути такі:

- Запит на отримання соціальної допомоги, щоб забезпечити потреби.
- Запит на отримання фінансової допомоги для користування транспортом.
- Запит на фінансову допомогу, щоб сплатити першу орендну плату та гарантійний депозит оренди.
- Запит на отримання виплати на облаштування.
- Запит на отримання фінансової допомоги для сплати медичних послуг.
- Запит на оплату витрат, пов'язаних зі шкільним навчанням дітей.
- ...

Приклад

Ви знайшли студію, в яку можете заселитись з 15 січня. Ваша орендна плата становить 450 євро з усіма комунальними послугами. Власник квартири просить у якості гарантійного депозиту оренди суму в розмірі орендної плати за 2 місяці. Перед тим, як переїхати, вам потрібно зробити кілька покупок на суму 200 євро. Вам також потрібен абонемент на автобус, щоб їздити на навчання: вартість абонементу складає 20 євро/місяць.

Ви звертаєтесь до свого **соціального працівника(-иці)** із загальним запитом на отримання соціальної допомоги. Ви також просите авансову виплату вашої орендної плати за перший місяць проживання та гарантійного депозиту оренди (які ви будете відшкодовувати відповідно до графіка, який вам запропонують). Крім цього ви просите, щоб CPAS авансував вам необхідні кошти, щоб мати на що прожити до 31 січня і з чого сплатити ваш транспортний абонемент.

Аванс - це грошова позика. Він передбачає відшкодування.
На відміну від допомоги, яка не підлягає відшкодуванню.

Соціальний працівник презентує звіт про соціальне обстеження вашої ситуації на засіданні ради соціального забезпечення та повідомляє вам про рішення. CPAS надсилає вам письмове підтвердження рекомендованим листом. Якщо ви не згодні з рішенням Ради, ви можете **оскаржити** його протягом 30 днів. В цьому випадку зверніться до **адвоката або юридичної служби**, яка безкоштовно подасть апеляцію до Трудового суду.

Рада соціального забезпечення прийме рішення про надання допомоги, залежно від оцінки соціального обстеження. Якщо я проживаю з кимось, або якщо хтось може хай навіть частково забезпечити мої потреби, допомога може бути наданою частково, або в ній може бути відмовлено.

Служби щодо прав молоді

Служби, що спеціалізуються на правах молоді, інформують молодих людей про їхні права та допомагають їх відстояти в сфері шкільної освіти, праці, соціальної допомоги, допомоги молоді, законодавства щодо іноземців. Вони вповноважені боротись з соціальною ізоляцією та сприяти можливостям автономії молодих людей та сімей. Їхні послуги безкоштовні і протягом тижня у них працюють чергові кабінети.

 www.sdj.be

Центри сімейного планування та Центри сексуальної, подружньої і сімейної допомоги та інформації

Ці центри приймають та інформують щодо вагітності, контрацепції та захворювань, які передаються статевим шляхом. Вони пропонують ведення груп підтримки та психологічні, юридичні, медичні та соціальні консультації.

 www.loveattitude.be/centres-de-planning

Служба у справах народження та дитинства (Office de la naissance et de l'enfance, ONE)

Служба ONE забезпечує безкоштовне ведення вагітності та розвитку дитини (нагляд за станом здоров'я, вакцинацією, харчуванням, розвитком мовлення...). Вона також організовує послуги з догляду за дитиною: дитячі кімнати, ясла різних типів, послуги сертифікованих нянь... (Ці послуги платні).

 www.one.be

Послуги хворим

Коли ви не в змозі пересуватись, послуги з доставки харчування додому організовує CPAS, а надає в користування необхідне обладнання (милиці, візок...) Червоний Хрест або медична страхова компанія.

Кожна комуна організовує вивіз, знищення та переробку **сміття**. Фінансування цієї послуги здійснюється за рахунок **міського податку**¹ (taxe urbaine, плата за вивезення сміття), який варіюється залежно від міста. Наприклад, у Льежі сума, яку потрібно сплачувати становить 85 €/рік на самотню людину і 140 € на сім'ю. Зверніть увагу, цей податок має бути сплачений на 1 січня поточного року: якщо ви переїжджаєте, ви залишаєтесь підзвітним за вашим попереднім місцем проживання до кінця року.

Кожне домогосподарство зобов'язане **сортувати своє сміття** відповідно до інструкцій, які надає комуна. Сортування сміття обов'язкове. За недотримання цих правил передбачено штраф.

Здебільшого сортування відбувається так:

Смітєві пакети певного кольору або смітники із чипом **призначаються** для побутових відходів, які не підлягають переробці. Ці пакети збираються кожного тижня відповідно до графіка, про який повідомляє комуна.

Пакети іншого кольору призначені для так званого сміття **РМС** (пластик, метал, картонне пакування для напоїв): туди викидають пакування та пляшки з пластику, консервні бляшанки, бляшанки з-під напоїв, аерозольні флакони для косметичних або кулінарних засобів, картонне пакування з-під напоїв (так званий «тетрапак»)... Туди не можна кидати нічого іншого, інакше ваше сміття можуть не прийняти. Пакети вивозяться регулярно, відповідно до графіка, який надає **комуна**. **Увага, залежно від місця, де я проживаю, деякі пластикові або металеві предмети не можна викидати в пакти для сміття РМС!** Якщо у вас виникли сумніви, уважно подивіться на картинки та інструкції, надруковані на мішках для сміття РМС.

¹ Якщо у вас низький рівень доходу, ви можете подати запит на звільнення від сплати цього податку.

Папір та картон потрібно відкладати окремо.

Її потрібно компактно укладати і перев'язувати або складати в картонну коробку. Папір також вивозиться щотижня, відповідно до графіка, який надає комуна.

Предмети великого розміру не можна викидати в смітник. Спеціальне збирання планується раз на місяць або на запит за номером, який повідомляє комуна: предмети великого розміру, брухт, меблі, матраци... можна виставляти на вулицю тільки в день вивезення цього виду сміття. Зверніть увагу, побутова техніка, телевізори, системи Hi-Fi, відео-техніка, будівельне сміття викидати не можна: їх потрібно відвозити в спеціальний контейнерний парк (parc à conteneurs).

Скло зазвичай викидають в спеціальні сміттєві баки для скла, які знаходяться на вулицях: банки, пляшки та скляні флакони викидають порожніми та чистими, розділяючи кольорове та біле скло. **В деяких містах скло /вивіз скла здійснюють з дому.**

В деяких комунах, коли ви сплачуєте свій міський податок, ви отримуєте талони, які можете обміняти на сміттєві пакети. Коли у вас вичерпався запас пакетів, ви можете придбати їх в супермаркетах та інших торговельних точках. В інших комунах існує система контейнерів з чипами. Ваш міський податок дозволяє вам отримувати безкоштовне вивезення обмеженої кількості сміття: але при перевищенні цієї квоти ви сплачуєте за надлишок відповідно до ваги. Існують і інші способи обмежувати кількість побутових відходів. Мета всіх цих заходів - спонукати громадян продукувати якомога менше побутового сміття.

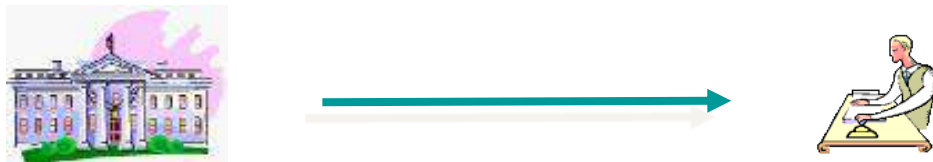

Хто приймає рішення?

Бюро у справах іноземців
(Office des Étrangers, OE)

Бюро у справах іноземців відповідає за доступ на територію Бельгії. Бюро розглядає досьє і приймає рішення про надання **дозволу на перебування в країні** або про відмову, окрім випадків, коли ідеться про надання притулку (Бюро отримує цей запит, але передає його до CGRA, Генерального комісаріату з питань біженців та осіб без громадянства). В усіх випадках саме Бюро у справах іноземців надає, поновлює або вилучає посвідки на проживання, окрім деяких документів, які видає **CGRA** особам, що визнані біженцями (свідоцтво про народження, шлюб, довідка про визнання статусу). Бюро у справах іноземців також приймає рішення про заборону перебування в Бельгії (повернення до своєї країни).

На будь-якому етапі вашої процедури ви завжди маєте стежити за тим, щоб сумлінно повідомляти **Бюро у справах іноземців**, якщо у вашому житті стаються якісь зміни.

Генеральний комісаріат у справах біженців та осіб без громадянства (CGRA)

CGRA - це орган, який займається **біженцями в Бельгії**. Лише він може приймати рішення про надання статусу біженця або додаткового захисту. CGRA викликає прохача притулку, який може прийти у супроводі адвоката або людини, якій довіряє. Увага, професійна консультація адвоката наполегливо рекомендується!

CGRA перевіряє, чи прохач притулку відповідає критеріям надання такого притулку (загроза персональних переслідувань через расову або релігійну приналежність, громадянство, політичні переконання або приналежність до певної соціальної групи) або тимчасовий захист (серйозні загрози в країні, яка перебуває в стані війни). У випадку відмови можна подати апеляцію до **Ради з врегулювання спорів щодо іноземців (CCE)**.

Рада з врегулювання спорів щодо іноземців (CCE)

Рада з врегулювання спорів щодо іноземців або CCE (Conseil du Contentieux des Étrangers) - це незалежний судовий орган, який розглядає апеляції.

Відмова, отримана від **CGRA** або **Бюро у справах іноземців**, може стати предметом оскарження в цьому суді. Процедура є письмовою і участь адвоката є необхідною, оскільки процедура апеляція підлягає суворим правилам.

Залежно від випадку, процес оскарження або дозволяє призупинити дію рішення CGRA чи OE і почекати вердикту CCE, або ні (припис залишити територію країни буде видано, не чекаючи рішення CCE).

Державна Рада

Державна Рада (Conseil d'État) - це судова інстанція, яка перевіряє лише правильність проведення процедури, вона не виносить рішення по суті. Тож на цьому етапі вже не потрібно розповідати свою історію або надавати нові документи.

В цій інстанції адвокат виступає сам після того, як вивчить якомога детальніше підготовлене дос'є. Державна рада спочатку висловлюється коротко про те, чи можна запит прийняти до розгляду, а потім вивчає справу. Вона може прийняти рішення про скасування або призупинення останнього отриманого рішення.

Процес апеляції до Державної ради ніколи не призупиняє дію отриманого рішення. Припис залишити територію країни залишається обов'язковим до виконання.

Право на перебування на території країни є складною сферою, яку головним чином регулює закон від 15 грудня 1980 року про доступ на територію країни, перебування, проживання та висилку іноземців. Тут ми наводимо лише основну інформацію щодо законодавства, оскільки **ці процедури потребують втручання адвоката, що спеціалізується на таких питаннях².**

Адвокат - це юрист, який вивчав право. Це довірена особа, яка вас вислуховує, консультує і представляє вас під час всіх процедур. Він може допомагати вам під час співбесід та захищати ваші інтереси. Він повинен дотримуватись професійної таємниці, тож ви можете говорити з ним без страху.

Якщо ви не знаєте жодного адвоката, ви можете звернутись у **Дім правосуддя (Maison de Justice)** або до **Бюро з правової допомоги (Bureau d'Aide Juridique)**. Адвокати там чергують постійно, вони відповідають на загальні питання та скеровують до компетентних служб. Ви можете попросити, щоб вам призначили адвоката.

² *Регіональні центри інтеграції та деякі громадські організації (асоціації) пропонують безкоштовні юридичні консультації.*

Клопотання про надання притулку та додаткового захисту

Женевська конвенція передбачає захист будь-якої людини, якій особисто загрожує небезпека в її країні через політичну, расову чи релігійну приналежність, або через громадянство чи приналежність до певної соціальної групи. Запит подається на кордоні або в Бюро у справах іноземців протягом 8 днів з дня прибуття (або до спливання терміну дії посвідки на проживання, якщо ідеться про довгострокове перебування). Справа готується та передається до Генерального комісаріату у справах біженців та осіб без громадянства (CGRA), який приймає людину для співбесіди, вивчає докази загрози та приймає рішення про надання статусу біженця. Одночасно з цим CGRA вивчає можливість надання іншої форми захисту, що називається «додатковим» (protection subsidiaire), для якого в деяких чітко окреслених випадках доказ персональної небезпеки може бути замінено на оцінку загальної тимчасової небезпеки.

- Іноземець, який подав клопотання про надання притулку після 31 травня 2007 року, отримує після перевірки і підтвердження місця проживання посвідчення про реєстрацію (attestation d'immatriculation, помаранчеву картку), яке діє протягом 3-х місяців, і яке тричі поновлюється щотири місяці, а потім кожного місяця, поки людина не отримає остаточне рішення. У випадку негативної відповіді від CGRA, може бути подана апеляція до Ради з врегулювання спорів щодо іноземців (CCE). Ця апеляція призупиняє дію рішення CGRA.
- Якщо особі надається статус біженця чи додатковий захист, вона отримує або свідоцтво про внесення до реєстру іноземців CIRE³ (certificat d'inscription au registre des étrangers), обмежене терміном на один рік і яке може бути поновлене за певних умов (картка А), або остаточний дозвіл на перебування (картка В). Через 5 років право на перебування на території країни стає необмеженим.

Клопотання про дозвіл на проживання в країні з гуманітарних мотивів (9bis)

Будь-яке клопотання про дозвіл на перебування, що перевищує 3 місяці, має подаватись з країни походження до дипломатичної установи або консульства Бельгії. Відповідно, дозвіл 9bis є винятком із загального правила: іноземець, що вже присутній на території країни, якщо він має паспорт, може за виняткових обставин подати запит на оформлення до адміністрації комуни, яка передасть її до Бюро у справах іноземців.

³ Посвідчення про внесення до Реєстру іноземців

Процедури для отримання дозволу на перебування в країні

При цьому, поки він не отримав позитивної відповіді на своє клопотання, він залишається у ситуації неврегульованій, тобто нелегальній.

- Якщо дозвіл надається, особа отримує або свідоцтво про внесення до реєстру іноземців CIRE, обмежене терміном на один рік і яке може бути поновлене за певних умов (картка А), або остаточний дозвіл на перебування (картка В).

Клопотання про дозвіл на перебування в країні з медичних причин (9ter)

Ця процедура може бути розпочата в Бюро у справах іноземців щодо іноземного громадянина, який перебуває в Бельгії, який має посвідчення особи та страждає на хворобу, що приводить до ризику для його життя або фізичної цілісності, до ризику нелюдського поводження, якщо не існує відповідного лікування в країні походження цієї особи. Запит потрібно надсилати **рекомендованим листом** прямо до Бюро у справах іноземців (OE).

Розгляд запиту відбувається в два етапи. Якщо запит може бути прийнятим до розгляду і після перевірки і підтвердження місця проживання, особа отримує посвідчення про реєстрацію (помаранчеву картку), яке діє протягом 3-х місяців, і яке тричі поновлюється щотири місяці, а потім кожного місяця, поки людина не отримає остаточне рішення. Потім, якщо право на перебування в країні визнане, особа отримує CIRE, свідоцтво про внесення до реєстру іноземців (картку А), з обмеженим терміном дії щонайменше на 1 рік. Це свідоцтво можна продовжити. Через 5 років особа може отримати безстрокове свідоцтво CIRE (картка В).

Торгівля людьми

Якщо особа вважає, що вона стала жертвою торгівлі людьми (експлуатація організованою мережею або будь-яким іншим експлуататором), існує спеціальний захист в обмін на її співпрацю, задля руйнування цієї організованої діяльності. Процедура є складною та вимагає подання скарги до правоохоронних органів. Запит на дозвіл на перебування подається до Департаменту у справах неповнолітніх та жертв торгівлі людьми MINTEN в Бюро у справах іноземців.

Возз'єднання сім'ї

Процедура розпочинається в дипломатичній або консульській установі в країні походження або, в деяких випадках, в адміністрації комуни.

Процедури для отримання дозволу на перебування в країні

Іноземець, що походить з третьої країни та має необмежений дозвіл на перебування (ст. 10) може возз'єднатись з деякими членами своєї сім'ї (чоловік/дружина, зареєстрований партнер, неповнолітня дитина, дитина старша за 21 рік, що має інвалідність та перебуває на утриманні у цього іноземця, батько або мати неповнолітнього іноземця без супроводу, що отримав статус біженця або якому надано тимчасовий захист), за умови доведення стабільного регулярного і достатнього доходу, а також достатнього житла, страхування на випадок хвороби, медичної довідки та довідки про несудимість. Особа, яка прибуває для возз'єднання, отримує для в'їзду візу D (довгострокове перебування), а після перевірки та підтвердження місця проживання вона отримує посвідку на проживання на обмежений термін (картка A). Після трьох років проживання особа може попросити про необмежене право на перебування (картка B), звернувшись до адміністрації комуни, яка передає запит до Бюро у справах іноземців. Якщо протягом трьох років відбувається розлучення чи втрата доходу, дозвіл на перебування скасовується, окрім виняткових причин (наприклад, домашнє насилля). Апеляція, яка призупиняє дію таких рішень, може бути подана до Ради з врегулювання спорів щодо іноземців (CCE).

Такі самі умови діють для возз'єднання з іноземцем, що походить з третьої країни і має обмежений дозвіл на перебування (ст. 10Bis), з тією різницею, що обмежений дозвіл на перебування (картка A) для особи, що прибуває для возз'єднання, не може перевищувати термін дії дозволу на перебування в країні особи, яка возз'єднується з сім'єю.

Іноземець, який вже перебуває на території Бельгії на законних підставах, може звернутись до комуни і попросити про зміну статусу: наприклад, студент, який одружується. Тоді він отримує посвідчення про реєстрацію (помаранчеву картку) на 6 місяців, яке можна двічі продовжити на 3 місяці. Якщо право особи на перебування в країні офіційно визнане, вона отримує свідоцтво про внесення до реєстру іноземців CIRE з обмеженим терміном дії (картка A), яке діє щонайменше один рік і яке можна продовжити. Через 3 роки дозвіл на перебування може стати остаточним (картка B).

Короткострокове перебування

Іноземець, виходець з третьої країни, що прибуває до Бельгії з короткотерміновою візою або звільнений від візи, має з'явитись до комуни і заявити там про своє прибуття. Тоді він отримує додаток 3 (annexe 3), в якому зазначається тривалість його перебування.

Під час всієї процедури вкрай важливо повідомляти Бюро у справах іноземців та/або CGRA (Генеральний комісаріат у справах біженців та осіб без громадянства) про будь-які зміни або нову інформацію, що стосується вашого перебування в Бельгії: зміна адреси, зміна складу сім'ї (наприклад, народження дитини), поновлення посвідки на проживання...

Зміна адреси

Бюро у справах іноземців або CGRA повинні постійно знати, чи ви досі знаходитесь на території Бельгії. Якщо ви не проживаєте в Бельгії вашу справу можуть закрити. Тож надзвичайно важливо повідомляти листом про будь-які зміни місця проживання.

Як це зробити? Потрібно про це писати на надсилати **рекомендованим листом** до Бюро у справах іноземців і, якщо потрібно, до CGRA. Це потрібно робити на пошті. Там ви отримаєте документ, який підтверджує, що листа справді було відправлено. Зверніть увагу, до цього листа необхідно додати **довідку з комуни**, що підтверджує зміну адреси.

Зміна обраної адреси

Обрана адреса - це адреса, на яку ви бажаєте отримувати листи від Бюро у справах іноземців або від CGRA. Це може бути моя особиста адреса, адреса мого адвоката або моєї довіреної особи. На неї я також отримую всі виклики на зустріч та офіційні повідомлення.

Щоразу, коли я змінюю цю адресу, я маю повідомляти про це рекомендованим листом.

Зміни в складі домогосподарства

Довідка про склад домогосподарства (composition de ménage) - це адміністративний документ від **комуни**, в якому зазначаються особи, які проживають разом з вами під одним дахом.

Про будь-яку зміну необхідно повідомляти Бюро у справах іноземців та CGRA, адже це може вплинути на вашу процедуру: народження або всиновлення дитини, одруження, співмешкання, розлучення, втрата чоловіка/дружини чи дитини.

Поновлення посвідки на проживання

Коли термін дії вашого документа добігає кінця, ви маєте прийти у відділ для іноземців вашої **комуни** та поновити документ. За можливості це треба зробити **за два місяці до кінця терміну дії документа**.

Якщо це **CIRE** або **картка F**, ви маєте принести до **комуни** докази того, що умови, дотримання яких вимагає Бюро у справах іноземців для поновлення документа виконуються. Ці умови вказані у документі, що видається разом з CIRE і ви маєте бути надзвичайно уважним до цього у відповідні терміни. Ви самі можете передати ваше дос'є до комуни, де проживаєте, щоб Бюро у справах іноземців могло дослідити дотримання цих умов. Бюро у справах іноземців приймає рішення та направляє відповідні інструкції до комуни. Якщо ви відчуваєте в цьому потребу, або якщо умови, яких потрібно дотримуватись надто складні, зверніться до адвоката, та надішліть йому всі документи, які у вас є.

Якщо ідеться про **посвідчення про реєстрацію** (attestation d'immatriculation, помаранчеву картку), нова печатка має ставитись на нього що три місяці, а згодом щомісяця. В цьому випадку ви маєте приходити до адміністрації комуни у **встановлений термін** щоб вам поставили цю печатку.

Приклад: Ваше посвідчення про реєстрацію дійсне до вівторка 20 березня. Ви обов'язково маєте поновити його в середу 21 березня. Якщо під час вихідних комуна зачинена, ви маєте з'явитись там у п'ятницю перед цими вихідними.

Зверніть увагу, коли картка буде заповнена печатками, адміністрація видасть вам нову: тоді потрібно буде принести нове фото на документи.

Завжди будь те уважні: занотуйте дати поновлення вашої посвідки на проживання, ретельно передавайте всі докази дотримання умов і одразу повідомляйте про зміни у вашій ситуації.

За необхідності можете звернутись по послуги до громадських письменників (écrivain public): **Регіональні центри інтеграції** та деякі громадські організації пропонують безкоштовну допомогу з написання листів.

зміна обраного місця проживання

CGRA
Rue Ernest Blerot, 39
1070 Bruxelles

Demande de changement d'élection de domicile élu

Je soussigné(e)N°SP :

Déclare vouloir modifier mon domicile élu.

Nouveau Domicile élu :

.....
.....
.....
.....

Fait à le

Signature :

Office des Étrangers

Boulevard Pacheco, 44

1000 Bruxelles

Tél : 02/793.80.00

E-mail : infodesk@biz.fgov.be

CGRA

Rue Ernest Blerot, 39

1070 Bruxelles

Tél : 02/205.51.11

E-mail : cgra.info@ibz.fgov.be

CCE

Rue Gaucheret, 92-94

1030 Bruxelles

Tél : 02/791.60.00

E-mail : info.rvv-cce@ibz.fgov.be

Conseil d'État

Rue de la Science, 33

1040 Bruxelles

Haut Commissariat des Nations Unies pour les Réfugiés

Comité Belge d'Aide aux Réfugiés

Avenue Louise, 283

1050 Bruxelles

Tél : 02/627.59.99

E-mail : belbr@unhcr.org

Щойно це можливо (після отримання посвідки на проживання), дуже важливо відкрити **рахунок в банку**. Від цього залежать численні процедури.

Умови необхідного статусу, щоб відкрити рахунок в банку, та вартість обслуговування рахунка в різних банках відрізняються. Тож перед тим, як вибрати банк, якому ви довіряєте, вивчіть інформацію. Також дізнайтеся про послуги, які пропонує банк, зокрема щодо кількості доступних відділень, про системи самообслуговування клієнтів, що дозволяють отримати доступ до онлайн-послуг.

Виписки про стан рахунка

Щоразу, коли ви виконуєте якусь операцію (наприклад, сплачуєте якийсь **рахунок**), ви можете роздрукувати таку виписку (extrait de compte), щоб зберегти свідчення про платіж. Ви також можете регулярно роздруковувати **виписки про стан вашого рахунка** через систему дистанційного банківського самообслуговування (інтернет-банкінг): це перелік всіх рухів коштів по вашому рахунку. Деякі банки можуть надсилати вам ці виписки додому. Увага, ця послуга платна. Ви також можете зберігати виписки з рахунка в електронній версії у вашому онлайн-кабінеті, це безкоштовно.

Зберігати виписки з рахунків дуже важливо. Деякі адміністративні процедури можуть потребувати їхнього надання.

Банківська картка

До цієї картки надається **секретний код**, який потрібно запам'ятати та вводити, щоб унеможливити кожну операцію. Картка також має бути підписана. За допомогою картки ви можете знімати гроші, проводити всі операції онлайн за допомогою системи інтернет-банкінгу та сплачувати за товари та послуги в магазинах, обладнаних терміналами «bancontact» (в цих закладах вивішують логотип Bancontact/Mister Cash).

У випадку втрати чи крадіжки вашої картки одразу повідомте службу «**CARD STOP**». Ця служба працює цілодобово та має заблокувати картку в разі потреби. Після цього вам потрібно подати заяву про втрату або крадіжку в поліції і попросити, щоб банк видав вам нову картку.

Щоб оплатити покупки карткою:

- Вставте картку чипом до низу в апарат для оплати.
- Введіть секретний код та натисніть на кнопку ОК.
- Заберіть картку і продавець видасть вам чек, роздрукований апаратом.

Ви також можете проводити оплату «безконтактно»: проведіть карткою зверху або збоку апарату.

Секретний код

Ви повинні запам'ятати його і, головне, не записувати його і не зберігати в гаманці.

Часто люди використовують свою дату народження для секретного коду. Будьте уважні, якщо ви загубите ваш гаманець, зловмисник може легко знайти дату вашого народження на вашому посвідченні особи. Краще використовувати, наприклад, PIN-код від вашого мобільного.

Увага, якщо ви тричі помилитесь, вводячи секретний код, вашу картку буде заблоковано! Тоді вам потрібно буде звертатись до банку, щоб розблокувати цю картку.

Рахунок (facture) - це детальний документ, на якому вказано ваше **прізвище, сума**, яку ви маєте сплатити, **номер рахунка**, на який треба сплатити цю суму та **кінцеву дату оплати**. Це може бути рахунок за придбані товари або надані послуги: орендна плата, електроенергія, водопостачання, страховка, внески, витрати на лікарню, на школу тощо...

Щоб оплатити **рахунок**, вам може знадобитись заповнити **квитанцію про оплату (платіжне доручення) або про переказ**. Вона може бути або в паперовій формі (ви заповнюєте її та відносите в банк), або в електронній формі (ви самостійно вводите всі дані і проводите оплату через систему банківського самообслуговування (або через застосунок в смартфоні, або на інтернет-сайті банку)). Зверніть увагу, банківський переказ є платною послугою.

На **паперовому платіжному дорученні для здійснення переказу** завжди має бути підпис і дата. Треба заповнити такі позиції: сума до сплати, підпис, дата, рахунок отримувача (на який ви сплачуєте відповідну суму), прізвище та адреса отримувача, рахунок платника (ваш рахунок), прізвище та адреса платника (ваші), призначення платежу (ви вказуєте, що саме ви оплачуєте).

Доручення на переказ складається з двох шарів, накладених один на інший. Після заповнення потрібно обережно розділити два шари документа: перший шар ви віддаєте в банк, який проведе переказ, а копію ви залишаєте собі в якості підтвердження вашого платежу.

ПИСАТИ ПОТРІБНО РОЗБІРЛИВО ТА БЕЗ ВИПРАВЛЕНЬ.

Ви також можете самостійно провести **цифровий переказ** через систему банківського самообслуговування. Для цього потрібно вставити картку в апарат і вибрати послугу «перекази» (virements) в головному меню.

Заповніть доручення на переказ онлайн.

Щоб провести **міжнародний переказ**, потрібно використовувати **код IBAN**. Це **МІЖНАРОДНИЙ** код номера рахунка. Він починається літерами IBAN а потім ідуть літери, що позначають країну: BE для Бельгії, FR для Франції, потім номер банку, потім номер вашого рахунка в банку. Номер IBAN ви знайдете на своїй банківській карті і/або у виписках з рахунка.

Обережно, кредити!

На ринку є багато пропозицій купівлі в кредити чи готівкових позик. Іноді цим можна скористатись, щоб розподілити платіж на кілька менших. Проте потрібно серйозно ставитись до ризику зavelикої заборгованості. Це справжнє соціальне лихо.

Позичені гроші не безкоштовні: більшість кредитів передбачають високі відсотки, які потрібно буде сплачувати.

Як то кажуть «позичені гроші також коштують грошей»!